

LAGRÅDET

Protokoll vid sammanträde 2022-03-10

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Leif Gäverth

Förstärkt kontroll av produkter med dubbla användningsområden

Enligt en lagrådsremiss den 24 februari 2022 har regeringen (Utrikesdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Olof Zachrisson.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

4 a §

I paragrafens första stycke bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om att en produkt med dubbla användningsområden eller en cyberövervakningsprodukt ska omfattas av vissa angivna krav. Formuleringen innebär att cyberövervakningsprodukt behandlas som någonting för sig vid sidan av produkt med dubbla användningsområden. Det är inte korrekt. Enligt definitionen i artikel 2.20 i den nya PDA-förordningen, som 2 § hänvisar till, är cyberövervakningsprodukter produkter med dubbla användningsområden. I andra paragrafer förefaller också uttrycket "produkt med dubbla användningsområden" användas så att det omfattar cyberövervakningsprodukter.

För att missförstånd inte ska uppstå bör orden "eller en cyberövervakningsprodukt" strykas.

4 c §

Paragrafen innehåller enligt sin ordalydelse ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att en produkt med dubbla användningsområden ska omfattas av krav på tillstånd till *förmedling* enligt artikel 6.4 i den nya PDA-förordningen. Artikeln avser *förmedlingstjänster*. Vid föredragningen har upplysts att lagtexten kommer att ändras så att den överensstämmer med förordningen.

16 och 17 §§

Enligt 16 § första stycket har tillsynsmyndigheten rätt att få tillgång till bl.a. de handlingar som behövs för kontroll i vissa avseenden. Med handling avses framställning i skrift eller bild samt upptagning som

kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniska hjälpmedel.

I 17 § föreskrivs att den som enligt artikel 27.3 eller 27.4 i den nya PDA-förordningen är skyldig att bevara och på begäran av tillsynsmyndigheten visa upp handlingar ska bevara dessa i fem år eller den längre tid som för vissa uppgifter eller handlingar kan vara föreskriven i lag eller annan författning. I 17 § definieras inte ordet handling. Sammanhanget tyder på att definitionen i 16 § inte ska tillämpas. Ordets innebörd får snarare sökas i artikel 27 i förordningen.

Vad som avses med handlingar i 17 § bör klargöras under den fortsatta beredningen.

18 §

Paragrafen innehåller straffbestämmelser.

Enligt punkt 1 b är det straffbart att utan tillstånd exportera sådana produkter med dubbla användningsområden som avses i en föreskrift som har meddelats med stöd av 4 a § första stycket eller 5 §.

Enligt punkt 2 b är det straffbart att utan tillstånd exportera cyberövervakningsprodukter som avses i en föreskrift som har meddelats med stöd av 4 a § första stycket.

Eftersom en cyberövervakningsprodukt enligt artikel 2.20 i den nya PDA-förordningen är en produkt med dubbla användningsområden omfattas det som föreskrivs i punkt 2 b av det som föreskrivs i punkt 1 b. Punkt 2 b kan därför utgå.

I punkt 2 a hänvisas till artikel 5.1 och 5.2 i den nya PDA-förordningen, som reglerar cyberövervakningsprodukter. Av tydlighetsskäl kan det vara motiverat att reglera detta i en särskild bestämmelse i lagen. Men strängt taget är det inte nödvändigt. Eftersom cyberövervakningsprodukter är produkter med dubbla användningsområden, kan regleringen föras in i punkt 1 a.

Punkterna 3–5 avser enligt sin ordalydelse produkter med dubbla användningsområden. Om avsikten är att cyberövervakningsprodukter inte ska omfattas måste detta regleras särskilt. Detsamma gäller lagens övriga bestämmelser om produkter med dubbla användningsområden.

Om resultatet av de fortsatta övervägandena blir att ordet cyberövervakningsprodukt inte behövs i någon bestämmelse i lagen, får ordet tas bort även i 2 §.